

Excommunicacioni subdés ear, qui hæc statuta viola verunt.

Et servanti- bus Hospitali æterna præ- mia appre- tians.

Anastasi PP. subscriptio.

Dat. die 24. Aprilis anno Dom. 1154. Pontif. ann. I.

Et Ughell. Ital. Sac. Tr. pp. ubi de Episcopis Bergomensibus.

Exordium.

Latam ab Eugenio PP. sententiam ratam habet.

Que fuerit Eugenio sententia declarata.

pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua ergo in futurum ecclesiastica secularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtè ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus sc. Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalend. Maii Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anastasii IV. Papæ anno I.

XIII.

Confirmatio sententiæ ab Eugenio PP. III. late in controversia quadam inter sancti Laurentii ex una, & sancti Alexandri altera ex parte Canonicos Bergomensis Civitatis.

Anastasi Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanfranco Præposito, cæterisque Canonicis Ecclesiæ sancti Alexandri Pergamentis, in perpetuum &c.

Sicut æquum est, & officio religioso conveniens, natus inter viros ecclesiasticos controversias rationabili sine decidere: ita quidem vigor æquitatis exposulat, quæ rationabiliter decisa fuerint, fidei committere literarum; ac ne impotenter aliquorum refragatione turbentur, auctoritate Apostolica roborare. Eapropter paci & quieti vestre providere volentes, sententiam, quam inter vos, & Canonicos sancti Vincentii super quibusdam, unde inter vos & eos causa fuerat diutius agitata, felicitis recordationis Papa Eugenius prædecessor noster post sufficientem in præsentia sua & fratrum suorum, ejusdem cause discussionem, communicato cum fratribus suis consilio, promulgavit, nos etiam assertionis nostræ paginâ confirmamus, & ratam & inconcussam perpetuis temporibus decernimus permanere. Constituit siquidem, ut Presbyteri Pergamentis Episcopatus, qui post datam a fel. mem. PP. Innoc. prædecessore nostro sententiam ordinati sunt, sive quidem deinceps ordinabuntur, utriusque Ecclesiæ fidelitatem exhibeant; & si Canonici sancti Vincentii recipere fortè noluerint, nihilominus eam Ecclesiæ vestræ debeant exhibere. De poenitentia autem hoc inter vos observari præcepit, ut Presbyteri totius Pergamentis Episcopatus, quoties pro publicis criminibus ad poenitentiam parochianos suos adduxerint, utram-

que partem studeant convocare, ac nullatenus absque Præpositi vestri, vel unius Presbyterorum Ecclesiæ vestræ præsentia, criminosis illis poenitentia injungatur. Adjecit etiam, ut in mensa Episcopi in sinistra parte Præpositus Ecclesiæ vestræ primum locum obtineat, & suos penes se Clericos habeat. Statuit præterea, ut quoties in consuetis processibus ad Missarum solemniam celebranda Canonici sancti Vincentii ad vestram Ecclesiam venerint, quatuor parietes Chori pacificè in Ecclesia ipsa obtineant: & in vigiliis B. Viatoris & in festo ejusdem, necnon in Litanis Gregorianis, cum incenso & aqua benedicta, campanis pulsatis, per personas vestras eosdem Canonicos honorificè suscipiatis. Cuius autem ad defunctorum exequias vel aliis diebus vobiscum in Ecclesia ipsa convenerint, totum Chorum Ecclesiæ vestræ cum eis pariter teneatis. Quoties verò vos cum eis in solemnitatibus, vel exequiis mortuorum, sive in Ecclesia sancti Vincentii, sive in aliis conveneritis; Præpositus Ecclesiæ vestræ primum, locum in sinistra parte Chori obtineat: reliqui autem fratres cum eisdem Clericis communitè sedeant. Decevit itidem, ut Cappellani Ecclesiarum sancti Salvatoris, sanctæ Agathæ, sancti Joannis, sanctæ Gratiæ, ac sancti Vigili, in Dominicis diebus, præcipuique festivitibus, ad majores Missas in Ecclesia vestra conveniant: In Coena verò Domini, & ad Baptismum, & in aliis solemnitatibus, sicut divina consueveritis officia celebrare, ita omni tempore pacificè observetis. Ad hæc, quoniam quidam Sacerdotum ad exhibendas vobis supradictas fidelitates moras innectunt, & quibusdam subterfugiis eas retardare presumunt, auctoritate apostolica constituimus, ut juxta veterem consuetudinem Ecclesiæ vestræ, incontinenti post susceptos ordines eas vobis exhibeant; & si statim exhibere contempserint, donec exhibeant, a susceptis ordinibus arceantur. Presenti etiam decreto sancimus, ut Bergomensis Episcopus nullum vobis indebitum gravamen & inusitatum imponat: sed vos, & Ecclesiam vestram in antiqua libertate dimittat. Ne igitur super his, quæ inter vos iudicio Sedis Apostolicæ decisa sunt, recidivo denuò litigio fatigemini, & inde alterutra partium alteram in expensas & labores adducat, unde iudiciario ordine perpetuum silentium utrique parti constat impostum, auctoritate apostolica interdiximus, ut nullus omnino hominum contra præfati antecessoris nostri sententiam venire presumat, aut huic nostræ confirmationis & constitutionis paginæ ausu temerario. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat. Amen. Amen.

Locus Sigilli. CVSTODI ME DOMINE VT VPILLAM OCVLI.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus sc. Ego Imarus Tuscul. Episcopus subsc. Ego Ugo Ostiensis Episcopus subsc. Ego Cintius Portuensis Episcopus, & sanctæ Sylve Candidæ subsc.

Poenitentia suspensio interrogat contra hujusmodi sententiæ executionem retardantes.

Rebursus Eugenio decreto inique ad hoc sollicita clausula.

Anastasi PP. sigillum

& subscriptio Subscriptio- nes quoque Card. S. R. E.

Ego

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. sancti Calluti subsc. Ego Ubaldu Presbyter Card. tit. sancti Praxedis subsc. Ego Manfredus Presb. Card. tit. sanctæ Sabine subsc. Ego Aribertus Presb. Card. tit. sanctæ Anastasiæ subsc. Ego Julius Presbyter Cardinalis tit. Pastoris subsc. Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis subsc. Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. S. Susannæ subsc. Ego Astaldus Presb. Card. tit. sanctæ Priscæ sc. Ego Gerardus Presb. Card. tit. sancti Stephani in Cœlio monte sc. Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Jo. & Pauli tit. Pammachii subsc. Ego Henricus Presb. Card. sanctorum Nerei & Achillei sc. Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Silvestri & Martini sc. Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum sc. Ego Rodulfus Diaconus Card. sanctæ Lucie in Septa solis sc. Ego Guido Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Porticu sc. Ego Joannes Diac. Card. sanctorum Sergii & Bacchi sc. Ego Otto Diac. Card. sancti Nicolai in Carcere Tull. sc. Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Maii Ind. II. Incarn. Dom. ann. MCLIV. Pont. vero D. Anastasii IV. PP. anno I.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1154. Pont. an. I.

XIV.

Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis sancti Augustini in Sacrosancta Lateranen. Ecclesia, cum gratiarum elargitione.

Anastasi Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Joanni Priori Sacrosancti Patriarchii Basilicæ Salvatoris Domini, quæ Constantiniana vocatur, pariterque Jo. Baptiste, ac Joannis Evangelistæ, ejusque fratribus Canonicis tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Potestatem ligandi atque solvendi tam in Cælis quam in terra beato Petro ejusque Successoribus, auctore Deo, principaliter traditam, illis Ecclesia verbis accepit, quibus Petrus est idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis. Ipsi quoque & proprie firmatas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; & tu conversus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui, licet indigni, beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia & scire & posse donaverit, prava corrigere, recta Bull. Rom. Tom. II.

firmare, & in ejus Ecclesia sic ad arbitrium Judicis disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Æquum est ergo ac rationabile, ut suis unicuique honor Ecclesiæ, ac dignitas conservetur. Et sicut in humani corporis compage naturalis ratio singulis quibusque membris ad salutem providens, speciales & proprios actus edocet, nobilioribus verò suam dignitatem conservat: ita in corpore Ecclesiæ, Apostolica providentia secundum sacrorum institutiones Canonum, universas regit Ecclesias; digniores autem & famosiores in sui status prærogativa custodit. Hujus itaque rationis debito provocati, licet omnium Ecclesiarum, nobis sollicitudo & cura imminet, prædictæ tamen sanctæ Lateranen. Ecclesiæ, per quam datur, ut invigilare cæteris omnibus debeamus, quæ specialius ac familiarius ad Romani Pontificis ordinationem spectare dignoscitur, ad exemplar prædecessoris nostri beatæ memoriæ Alexandri Papæ II., Apostolicæ Sedis privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicorum, qui secundum Deum, & beati Augustini Regulam ibi noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Medietatem omnium oblationum principalis altaris in integrum sine dispendio aliquo: Dationem seu redditum, qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex nostris porcis & pecoribus, seu omnem fructum ab eodem prædecessore nostro ipsi Ecclesiæ collatam. Obvolute verò te, nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur: sed fratres in aliqua persona de vestro collegio, si idonea reperta fuerit, vel de alio religioso conventu, prius conveniant: & postmodum cum consilio deliberatione & iudicio Romani Pontificis eligant, Electus autem nulli, nisi tantum ipsi Romano Pontifici obedientia vel subjectione aliqua teneatur. Liceat vobis præterea, Clericos è sæculo fugientes, vel laicos liberos, undecumque sint, nisi excommunicati vel interdicti sint, absque alicujus contradictione, ad conversionem suscipere; & qui suscepti fuerint, cum communi consilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, nisi Romano Pontifici, & Priori ejusdem Ecclesiæ. Et si quid scriptum contra hoc nostrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus. Prohibemus autem, ut nulli fratrum post factam in eodem loco professionem, sine Prioris sui licentia, fas sit de claustris discedere; discedentem verò absque hujusmodi literarum cautione nullus audeat retinere. Adhibentes suggestionem & voluntate fratrum nostrorum Car. alium Episcoporum sanximus, ut eadem Ecclesia tamquam Principalis, Mater, & de-

Ordinem Canonicum servari mandat.

Singula Bona confirmat, nonnullaque enumerat.

Priorem a Canonice eligendum.

Soll Rom. Pontifici sub. jezum declarat.

Nonnulla sanè ad Ecclesiæ hujus immunitatem

Disciplina observantiam

Et Sacrorum ministeriorum sanctitatem & decorum spe-gantia.

& domina omnino libera sit, & nulli penitus nisi soli Romano Pontifici sit subiecta: atque eidem Episcopi salubri providentia, veluti cooperatores & Vicarii nostri, ipsius venerabilis Basilicæ utilitatem & honestatem provideant. Illud verò, quod a memorato prædecessore nostro Alexandro statutum est, maxime observari præcipimus, videlicet ut vasa seu vestes altaris, & cuncta sacri mysterii ornamenta, non tangerentur, vel proferantur, seu reponantur, aut etiam qualescumque oblationes desuper altari a non sacratis Deo ministris tollantur. Porro celebrantibus ibidem Episcopis sacra Missarum solemnia, in clericalibus tunicis præsentibus sitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum semper provide- re curetis. Præterea minus quatuor fratribus assistentibus in eadem Ecclesia, etiam diebus privatis, minime celebretur. Diebus vero Dominicis, & in Sanctorum festivitibus, quantumcumque fuerit, plenarius vester adsit conventus. Ut autem in Ecclesia ipsa regularis ordinis & disciplina vigor inviolabiliter, auxiliante Deo, custodiatur & servetur, unumquemque prædictorum Cardinalium Episcoporum, qui sunt ad principalis altaris servitium deputati, semel in hebdomada de observantia Regule cum fratribus ipsius loci capitulum tenere, & si quid grave corrigendum fuerit, cum communi consilio Prioris & Fratrum per ipsos vice nostra emendari statuimus. Si qua igitur in posterum ecclesiastica seculari sive persona, hanc nostræ constitutionis & confirmationis paginam sciens, contra eam ausu temerario venire tentaverit, secundò tertiove commo- nita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat; Cunctis autem eidem loco iura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. anno Dom. 1154. Pontif. II.

Dat. Pontificatus anno II. MCLIV.

X V.

Hospitale & Religio Joannis Hierosolymitani sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur cum privilegiorum elargitione.

Anastasio Episcopo, Servo Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Magistro Civitatis Hierosolymitanæ, ejusque fratribus tam presentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

Pœmium.

Christianæ Fidei religio hoc piè credit, & veraciter constat, quod Dominus noster Jesus Christus, cum omnium dives esset, pro nobis est pauper effectus. Unde etiam ipse suis imitatoribus opportuna consolationis præmia repromittens: Beati (inquit) pauperes, quoniam vestrum est Regnum Cælorum. Idem-

De clericis.

nicatis, & nominatim interdictis, clausis januis, absque campanarum pulsatione, planè divina officia celebrentur. Ut autem ad plenitudinem salutis, & curam animarum vestrarum nihil vobis desit, atque ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vobis & Christi pauperibus commodis exhibeantur, sancimus, ut liceat vobis, Clericis & Sacerdotibus, habito prius tamen de eorum honestate & ordinatione, quantum ad vestram scientiam pertinet, per literas sive testes convenientes, & testimonia, undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali Domo vestra, quam etiam in obedientibus sibi subditis, vobiscum habere; dummodo, si e vicino sunt, eos a propriis Episcopis... idemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quod si Episcopi eosdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos suscipiendi & retinendi licentiam habeatis. Idem verò Clerici nulli personæ extra vestrum Capitulum, nisi Romano Pontifici, sint subiecti. Laicos vero liberos ad conversationem & Pauperum Christi servitium absque alicujus contradictione suscipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem. Fratribus verò vestris semel in... atque in Sacro vestro receptis, post factam professionem, & habitum Religionis assumptum, revertendi ad seculum interdicitur facultatem. Nec alicui eorum fas sit, post factam professionem, semel assumptam Crucem dominicam, & habitum vestræ professionis, abjicere: vel alium, locum, seu etiam Monasterium majoris seu minoris Religionis, obtentâ, invitis sive inconsultis fratribus, aut eo, qui Magister extiterit, licentiâ, transmigra- re; nullique ecclesiastica secularique personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat. Consecrationes verò Altarium sive Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, & cetera ecclesiastica Sacramenta, a Diocesano suscipiantur Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam sive communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, catholicum, quemcumque malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Provifore, atque Præposito, nullus ibi qualibet surreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres ibidem secundum Deum elegerint. Præterea honores, sive possessiones, quas idem Xenodochium ultra seu citra mare, in Asia vel in Europa, aut in presentibus justè habet, vel in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipisci, vobis pro hospitalitatis studio emittentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Xenodochium temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocesani Episcopi canonica justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica seculari sive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiove commo- nita, nisi reatum suum congrua satisfactione

Hospitale sub B. Petri tutela suscipitur.

Bona omnia confirmat.

Nonnulla privilegia.

Frates, qui semel habitum sumptum, ad seculum revertere non possunt, & declinat.

Subjicit vero in spiritualibus Episcopo loci.

Præpositus a fratribus eligendus.

& immunitates concedit.

Clausula.

ne correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XII. Kalend. Novembris, Indictione III. Incarnationis Dominicæ MCLIV. Pontificatus Domini Anastasii IV. anno II.

Dat. die 27. Octob. 1154. Pontif. an. II.

XVI.

Cassinensi Cœnobio confirmantur Ecclesiæ a Verulano & Anagnino Episcopis ei donatæ, & tantum terræ in Pulliano territorio Anagnino dantur, quantum duobus paribus boum annuatim sufficere debeat ad arandum.

Anastasio Episcopo, Servo Servorum Dei, dilecto filio Rainaldo S. Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, & Cassinensi Abbati, ejusque fratribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Originali edita Gallia Hist. Cassin. Sec. VII.

Inter universas Ecclesias orbis Cassinense Cœnobium Apostolicæ Sedi tamquam speciale membrum semper adhæsit; & sicut ei extitit vicinitate loci propinquum, ita eam devotis studuit servitiis frequentare. Unde & hi, qui ante nos ex divini muneris largitate beati Petri Cathedralis tenuerunt, Monasterium ipsius sincero dilexerunt affectu, & temporalibus ac spiritualibus beneficiis ampliare illud jugiter studuerunt; ita quidem de ipsius augmento se sollicitos exhibentes, ut studio eorum & opere & nova semper incrementa perciperet, & percepta firmiter conservaret. Quorum nimirum & nos vestigia erga beati Benedicti, & Ecclesiæ suæ reverentiam imitantes, Ecclesiam S. Juliani sitam in territorio Fresenonis cum pertinentiis suis, quam venerabilis frater noster Leo Verulanus, & Ecclesiam S. Casarei sitam in suburbio Anagnino supra Lacum Clararum, quam frater noster Eleutherius Anagninus, Episcopi, vobis nostris precibus mediantibus concesserunt, Monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus, & perpetuè vobis vestrisque successoribus juxta concessionem eorum illibatas permanere sancimus. Alteri quorum Ecclesiarum, Ecclesiæ videlicet sancti Casarii concedimus, & presentis scripti pagina confirmamus, tantum terræ in Pulliano, quantum duobus paribus boum annuatim, debeat sufficere ad arandum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc nostræ confirmationis paginam temerario ausu infringere, vel ei præsumptione aliqua contraire. Si quis autem id attemptare præsumpserit, secundò tertiove commo- nitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incur-

Cassinense Cœnobii dignitas.

Donatio, de qua in rubrica, quæ eorum firmatur.

Clausula.